

MUZEJNÍ

SPOLEK
V UHERSKÉM HRADIŠTI
občanské sdružení

SPOLKOVÝ ZPRAVODAJ

číslo 18., březen 2022

Vážení přátelé, členky a členové Muzejního spolku, letošní číslo Zpravodaje se vám dostává do rukou poměrně krátce po tom, co jste si stihli přečíst nebo aspoň vyzvednout v pokladně muzea 17. sešit našich pamětí. Rytmus běžného života byl opakovaně narušován protiepidemickými opatřeními, takže se poněkud přeházela i chronologie našeho spolkového roku. Formálnímu uzavření roku 2020 na valné hromadě předcházely události, o nichž se pojednává až v tomto čísle. Očekávali jsme, že se taková situace nebude opakovat a že už napříště nebudeme okolnostmi donuceni k porušení stanov, kdy od února ztratilo předsednictvo s koncem funkčního období své kompetence. Doufáme v trvalý ústup pandemie a očekávali jsme tudíž, že své plány budeme moci bez problémů realizovat. Bohužel události posledních týdnů nemohou nevzbuzovat obavy. Nejsou jistě důvody pro změnu našeho programu, nezapomínejme ale na to, co se děje jen pár set kilometrů na východ od naší hranice. Nebudu vyzývat k nějaké spolkové sbírce, zvažme každý své možnosti a zájem pomoci Ukrajině. S přáním uchovat si optimismus a setkávat se ve zdraví

Ladislav Šupka

Valná hromada spolku 9. září 2021

Tentokrát se valná hromada konala v období počátku nové vlny koronavirové epidemie a byla proto poznamenána nižší účastí, mj. i absencí předsedy spolku. Řízení jednání se ujala místopředsedkyně spolku PhDr. Blanka Rašticová. Pro nízkou účast (podle presenční listiny 38 členů) bylo možno znovu zahájit po 30minutové pauze. Pak byl schválen program:

1. Zahájení
2. Volba mandátové, volební a návrhové komise
3. Zpráva o činnosti předsednictva a plnění programu činnosti v roce 2020
4. Zpráva o hospodaření spolku za rok 2020
5. Zpráva revizní komise
6. Zpráva o stavu členské základny v roce 2020
7. Volba předsednictva a revizní komise
8. Návrh programu činnosti na rok 2021
9. Návrh na odpuštění placení členských příspěvků za rok 2021
10. Diskuse
11. Usnesení
12. Závěr

Do mandátové, volební a návrhové komise byli navrženi a poté jednomyslně zvoleni: Ing. Jaroslav Hrabec, Bc. Hana Patková, Věra Pochylá. Mandátová komise vyhlásila skutečný počet přítomných (38) a prohlásila valnou hromadu za usnášeníschopnou.

Dr. Rašticová pak přednesla zprávu o činnosti předsednictva a plnění programu činnosti v roce 2020, kterou vypracoval předseda. Úvodem vzpomněla zesnulé členy spolku Miroslava Tureckého, Mgr. Zdeňku Nákielnou, Mgr. Alenu Demlovou a PhDr. Jaroslava Pelikána a vyzvala přítomné, aby uctili jejich památku povstáním.

Pandemie koronaviru postihnuvší celou společnost se přirozeně významně podepsala na programu naší činnosti.

Předsednictvo se sešlo po valné hromadě dvakrát, kvůli často se měnícím epidemiologickým omezením byla maximálně využívána elektronická komunikace. Mimo projednání nových přihlášek se zabývalo otázkami odměn za činnost pro spolek (vedení účetnictví, grafické práce na zpravodaji a členských průkazech). Též se jednalo o stanovení honorářů za přednášky, besedy a průvodcovství. Dosavadní usnesení o paušálních odměnách bylo nahrazeno 10. 9. usnesením:

Honoráře za přednášky, besedy a průvodcovství pro nečleny spolku budou stanovovány individuálně, při čemž budou zohledněny i cestovní náklady. Nadále platí, že členové spolku nemají za uvedené činnosti nárok na honorář.

Dalšími řešenými problémy bylo zajištění elektronického podpisu pro spolek, který bude nadále nutný, a příprava smlouvy o předání digitalizovaných filmů SAFu muzeu se všemi souvisejícími právy.

Nejdůležitější byly samozřejmě operativní změny programu. V prvním pololetí bylo nutno zrušit přednášku dr. Karla Podolského i plánovaný zájezd do Humpolce – Galerie 8smička upustila od přípravy výstavy, kterou jsme chtěli navštívit. Totéž se později týkalo celého podzimního programu, takže se nemohly uskutečnit přednášky profesora Dušana Uhlíře o Berchtoldech z Uherčic, Mgr. Tomáše Chrástka o zemích pod Kavkazem i dr. Miroslavy Polákové o Komenském.

Za úspěch je možno považovat, že se v loňském komplikovaném roce podařilo realizovat alespoň torzo našeho programu.

Dva týdny po únorové valné hromadě se v přednáškovém centru SM uskutečnila přednáška MUDr. Zdeňka Horáka s názvem Západ USA a Havaj. Nám již známý autor obsáhle referoval o cestě, kterou s přáteli absolvoval v předchozím roce. Jako zkušený fotograf doplnil svůj projev mnoha zajímavými snímky. Program cesty zahrnoval jednak návštěvu zajímavostí přírody, jednak zajímavá sídla. Tak nahlédli do Grand Canyonu na řece Colorado od r. 1979 zapsaného do seznamu světového dědictví UNESCO. Dalším pozoruhodným místem bylo Údolí smrti ležící na okraji Mohavské

pouště. Je to nejsušší, nejteplejší a nejnižše položené místo Severní Ameriky. Nejvyšší zde naměřená teplota byla 56,7 st. C v r. 1913. Je asi jen otázkou času, kdy bude tento rekord při současných povětrnostních extrémech překonán i jinde. Pozoruhodným a jedinečným místem s nezapomenutelným dojmem byl Antilopí kaňon – Antelope Canyon, nejnavštěvovanější šterbinový kaňon na jihozápadě Spojených států.

Dále pak následovaly návštěvy významných měst v této oblasti. Především to bylo Los Angeles jako nejvýznamnější centrum kultury, vědy, vzdělávání, progresivních technologií a obchodu. Samozřejmě součástí této návštěvy byla i exkurse do Hollywoodu. Následovala návštěva hlavního města hazardu Las Vegas ve státě Nevada. Třetím navštíveným městem bylo San Francisco ležící na západním pobřeží, díky své poloze významná obchodní křižovatka. Pozoruhodné je i svým kopcovitým terénem. Jeho význam vzrostl za 2. světové války, kdy se zde naložovala vojska pro boje v Tichomoří.

Zlatým hřebem se stala návštěva Havajských ostrovů, které jsou od r. 1959 posledním přičleněným státem USA. Díky své poloze si zachovávají stále svou kulturu a množství přírodních krás jak v moři, tak na pevnině skýtá množství příležitostí pro poznání, turistiku, sport i zajímavá setkání s místní kulturou a tradicemi. A pak už jen následoval přelet do San Franciscu a návrat domů.

Uvolnění protiepidemických opatření umožnilo uskutečnit, byť s posunutým termínem, zájezd po stopách Santiniho. Toto téma jsme zvolili na základě zájmu četných členů spolku o dílo geniálního architekta a stavitele přelomu 17. a 18. století. Jako hlavní cíle byly vybrány Křtiny a Rajhrad jako významná díla v brněnské oblasti. Na cestu jsme vyrazili 18. července s tím, že cesta do Křtin byla zpestřena zastávkou v Senetářově v kostele sv. Josefa. Pozoruhodná moderní stavba podle návrhu arch. Ludvíka Kolka (byla to jeho první práce tohoto druhu) vznikla díky vytrvalé iniciativě jedovnického faráře P. Vavříčka v krátkém období „politického tání“ v letech 1968–1971. Díky velkému nadšení občanů v krátké době se podařilo stavbu dokončit, takže v červnu 1971 se zde sloužila první mše. Vysvěcení se však kostel dočkal až v r. 1991, protože původní termín byl politickými orgány zakázán. Zasvěceným průvodcem nám byl místní občan Petr Zouhar.

Při další cestě jsme se seznámili se základními fakty životopisu Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Je neuvěřitelné, co za svůj krátký život dokázal vytvořit. Ač se narodil tělesně postižený, stihl se vyučit u svého otce, renomovaného kameníka, na cestách po Itálii a Rakousku si doplnit své poznatky a studium malířství. Tvůrčí období jeho života obnášelo pouhých triadvacet let. A přitom se na cestách českou krajinou setkáváme s jeho jménem mnohdy častěji než se jmény jeho úspěšných současníků, jako byli např. Dienzenhoferové.

Kostel v Křtinách byl vybudován zábrdovickými premonstráty jako stánek zázračné Panny Marie křtinské. Vzniklo tak vrcholné dílo Santiniho, bohužel nikdy nedokončené. Velkoryse navrženému komplexu chybí západní ambit s kaplí, na něž se nedostalo dost financí. Samotný kostel na půdorysu řeckého kříže s kopulí vysokou 30 m je monumentální stavba s typickými prvky Santiniho staveb. Residence řádu navazující na kostel byla v průběhu let změněna na zámek. Ten je nyní v majetku Mendelovy univerzity a slouží jako kongresové centrum, hotel a restaurace. Tu jsme ostatně ke vši spokojenosti vyzkoušeli při obědě. Zasluguje si ještě zmínit, že našim příjemným průvodcem byl místní kronikář RNDr. Petr Švenda.

Po obědě jsme se přesunuli na jih od Brna do rajhradského kláštera, který po letech hrůzovlády státních zemědělských a armádních správců nabývá opět svou důstojnost a vzhlednost. Tento benediktinský klášter je nejstarším klášterem na Moravě a náleží k nejstarším moravským církevním institucím. Současná podoba podle Santiniho projektu pochází z let 1722–1739. Dostavoval se tedy ještě dlouho po jeho smrti. Jím navržený komplex včetně hospodářských dvorů nahradil původní románské stavby. Kostel Petra a Pavla a přístupnou část kláštera jsme si prohlédli pod vedením p. Ivana Zálešáka z Památníku písemnictví na Moravě. Tato instituce je součástí Muzea Brněnska a je institucí muzejního charakteru, jejíž hlavní náplní je odborná péče o literární či obecněji písemné památky spjaté s moravským prostředím. Pečuje o zdejší benediktinské knižní sbírky (65 000 svazků), které se vrátily do knihovního sálu po jeho renovaci v letech 1999–2004, pořádá výstavy a poskytuje badatelský i návštěvnícký servis. Zastihli jsme při své návštěvě výstavu věnovanou Františku Kožíkovi, autoru spjatému s naší oblastí.

I když poslední fázi našeho výletu příliš neprálo počasí, vraceli jsme se spokojeni a plni nových poznatků.

Podobně jako v předchozích letech se podařilo uskutečnit zájezd proponovaný na poslední srpnový víkend. Tentokrát jsme směřovali na sever za perlami Slezska, jak naši pouť nazvala autorka příslušné stati ve Zpravodaji. Počasí nevypadalo příliš příznivě, ale nakonec jsme nijak moc nezmokli.

Prvním cílem byl Hradec nad Moravicí. Zdejší zámek se rozkládá na dlouhém ostrohu mezi řekou Moravicí a potokem Hradečná. V místech dávného osídlení vznikl nejprve gotický hrad za Přemysla Otakara II. Přemyslovci jej drželi, mimo krátké období, kdy byl zastaven Piastovcům, do 15. stol. Tehdy byl již správním centrem Opavského knížectví. Poté co se stal majitelem hradu Kašpar Pruskovský z Pruskova, začala přestavba hradu na renesanční sídlo s okrasným parkem. V roce 1778 přešlo hradecké panství na pruskou knížecí rodinu Lichnovských z Voštic, kteří po požáru (1796) zámek celkově adaptovali, a to dle empírového vzoru. Ve 2. pol. 19. stol. následovala stavba novogotického tzv. Červeného zámku, a nakonec ještě Bílé věže. Lichnovští vedli bohatý společenský život a jejich zámek se stal místem setkávání nejen politických osobností, ale zejména místem návštěv významných představitelů kultury, především hudby. Hradec navštívil m. j. Beethoven, Liszt, jeho dcera Cosima Wagnerová, J. Mánes aj. Udržovali také přátelské vztahy s Mozartem, Paganinim, V. Hugem, M. Twainem, P. Picassem či O. Kokoschkou.

V předzámčí jsme příjemně poobědvali, mezitím se vyčáslilo, takže na další cestě k zámku Raduň nás již provázelo slunko. Raduň leží mezi Hradcem nad Moravicí a Opavou. Původní zemanská tvrz byla v 16. století přestavěna na renesanční zámek s velkým parkem, dvorem a pivovarem. V průběhu dalších desetiletí se vystřídalo mnoho dalších majitelů, kteří na architektuře i interiérech zanechali své stopy. Když se koncem 18. stol. stal majetkem Larischů ze Lhoty, nastaly významné změny – sešlý zámek byl přestavěn do klasicistní podoby s oranžerií, fíkovnou a krajinářsky vedeným parkem. V první polovině 19. století se přičlenil na zámek kníže Gebhard Leberecht Blücher z Wahlstattu a zámek nabyl na společenské prestiži. Jako přepychové sídlo sloužil k letním pobytům domácích a jejich hostů.

Termínem své návštěvy jsme se trefili do Empírových slavností, které zde právě probíhaly a jichž jsme se mohli díky přívětivé paní kastelánce účastnit. Bylo to příjemné, poetické odpoledne.

Opět tedy úspěšná akce. Poznamenaná pouze nefunkčním mikrofonem v autobusu, takže to, co mělo cestou zaznít, si přečtete ve Zpravodaji.

Víc jsme už v loňském roce nestihli.

Zbývá závěrem už jen poděkování. Především naší paní místopředsedkyni PhDr. Blance Rašticové za její nezdolnou organizačskou aktivitu. Naše poděkování patří rovněž Ing. Janu Slezákovi. I když je málokdy vidět na společných akcích, má velkou zásluhu na získávání fundovaných průvodců a na vstřícných úpravách vstupného do objektů NPÚ. Dík patří i všem, kdo se jakkoliv podílejí na naší činnosti, ať už jako spoluautoři Zpravodaje, či aspoň účastí na spolkových akcích.

Přeju nám, abychom se dokázali vyvarovat všech infekcí a ve zdraví a dobré náladě se mohli nadále scházet.

Zpráva byla bez připomínek vzata na vědomí.

Rovněž zprávu o hospodaření spolku za rok 2020, vypracovanou pí. Jitkou Zpěvákovou přednesla pro její omluvenou nepřítomnost dr. Rašticová:

Příjmy muzejního spolku v roce 2020 tvořily:

• nevyčerpané zůstatky na účtu a v hotovosti z roku 2019	146 542,86 Kč
• členské příspěvky z roku 2020	26 200,00 Kč
• příspěvky za zájezdy	33 907,00 Kč
• prodej publikací	2 905,00 Kč
• úroky z účtu	22,22 Kč

PŘÍJMY 2020 CELKEM **209 577,08 Kč**

Výdaje byly čerpány k zabezpečení plánovaných akcí muzejního spolku pro rok 2020 v následující výši:

• vyplacené dohody o provedení práce včetně odvodu daně z příjmu	6 176,00 Kč
• grafické zpracování Zpravodaje	4 100,00 Kč
• dopravné za zájezdy a náklady	30 134,00 Kč
• občerstvení, poštovné, kancelářský materiál	2 977,00 Kč

VÝDAJE 2020 CELKEM **43 387,00 Kč**

Hospodaření muzejního spolku za rok 2020 skončilo
s **kladným zůstatkem ve výši**

166 190,08 Kč

Tento zůstatek bude převeden pro použití činnosti spolku do roku 2021.

Valná hromada vzala zprávu na vědomí.

Zprávu o kontrole hospodaření za rok 2020 přednesl předseda revizní komise JUDr. František Smiščík. Konstatoval, že účetnictví je vedeno řádně a přehledně, rovněž stav pokladny je v pořádku. Doporučil výsledek hospodaření 2020 schválit. Výsledek hospodaření byl jednomyslně schválen.

Místopředsdkyně přednesla **Zprávu o stavu členské základny** v roce 2020 a v roce 2021 (k datu konání valné hromady):

4. 3. 2020 zemřel Miroslav Turecký,

24. 3. 2021 Mgr. Zdeňka Nakielná,

8. 4. 2021 Mgr. Alena Demlová,

12. 6. 2021 PhDr. Jaroslav Pelikán.

Odhlásili se Miroslav Kovářík, Eva Turecká, Jitka Kašpárková, MUDr. Josef Kašpárek, Roman Rotter, Marie Rotterová, RNDr. Olga Mertlová, Daniela Šplichalová, MUDr. Ivan Šplichal, Věra Dámová.

Žádost o přijetí za člena podalo 5 nových zájemců o členství a předsednictvo po projednání jejich žádosti vyhovělo: Josef Burda, Dana Burdová, Ludmila Macháčková, Jana Šimonová, Jana Hanáčková.

K datu konání valné hromady měl spolek 130 členů a 1 člena kolektivního.

Úvodem k volbám konstatovala volební komise konstatovala, že ze 130 řádných členů spolku je přítomno 38, valná hromada je usnášeníschopná a mohou být provedeny právoplatné volby. Písemný návrh kandidátky obdrželi všichni členové současně s pozvánkou, předseda komise návrh přednesl rovněž ústně. Za členy předsednictva byli navrženi:

PhDr. Milada Frolcová

Mgr. Iveta Mátllová

PhDr. Blanka Rašticová

Ing. Jan Slezák

Ing. Ladislav Šupka

Ing. Hana Zemanová

Jitka Zpěváková.

Poté vyzval přítomné, aby v případě, že mají pozměňovací či doplňující návrh, jej přednesli. Žádný návrh nebyl přednesen, proto následovalo hlasování o způsobu volby, a to jak předsednictva, tak revizní komise – odhlasováno bylo hlasování en bloc. Pro přednesený návrh se vyjádřili všichni přítomní, nikdo nebyl proti, nikdo se nezdržel hlasování.

Předseda volební komise dále přednesl návrh na složení revizní komise, který byl zaslán rovněž písemně. Navrženi byli:

Miloslava Janíková

Ing. Vojtěch Masařík

JUDr. František Smitík

Na výzvu k podání doplňujících či pozměňovacích návrhů nikdo nereagoval, následovala tedy volba. Všichni přítomní se vyjádřili pro přednesený návrh.

Místopředsdkyně přednesla návrh programu činnosti v roce 2021 – vzhledem k pandemické epidemii nebyly na 1. pololetí 2021 plánovány žádné akce, ve 2. pololetí byly realizovány 2 poznávací zájezdy a navrženy 2 odborné přednášky - Mgr. Tomáš Chrástek: Země pod Kavkazem a PhDr. Miroslava Poláková, Ph.D. Lidé v životě J. A. Komenského, které se uskuteční v říjnu a listopadu 2021.

V následné diskusi byly předneseny návrhy na uspořádání akcí v roce 2022: přednáška o nálezech archeologických výzkumů při stavbě dálnice v našem regionu, návštěva Šlechtitelské stanice Polešovice u příležitosti 100. výročí založení, zájezd hrad Veverčí a kostel Kurdějov, zájezd do Třebíče (pamětihodnosti města s průvodcem) a na zámek Jaroměřice nad Rokytnou, zájezd na Hadcovou step a do údolí řeky Oslavy a Jihlavy pod Dalešickou přehradou s návštěvou elektrárny a pivovaru v Dalešicích. Přednesenými návrhy se bude předsednictvo spolku zabývat.

Předsednictvo spolku předložilo valné hromadě návrh na odpuštění placení členských příspěvků v roce 2021, neboť kvůli koronavirové pandemii nemohly být v první polovině roku realizovány žádné aktivity pro členy spolku.

Z řad přítomných členů byl vznesen protinávrh, který přednesený návrh odmítl. V rámci zdůvodnění protinávrhu bylo zdůrazněno, že výše členského příspěvku je nízká, placení příspěvku je chápáno jako podpora činnosti spolku. O protinávrhu se hlasovalo, pro bylo 27 přítomných, 2 byli proti a 9 se zdrželo.

Protinávrh byl přijat, členský příspěvek za rok 2021 bude vybírán.

Usnesení valné hromady Muzejního spolku v Uherském Hradišti konané dne 9. 9. 2021 bylo schváleno ve znění:

Valná hromada bere na vědomí:

- 1) Zprávu o činnosti předsednictva a plnění programu činnosti v roce 2020
- 2) Zprávu o hospodaření spolku v roce 2020
- 3) Zprávu o stavu členské základny k datu konání valné hromady

Valná hromada schvaluje:

- 1) Složení mandátové, volební a návrhové komise: Ing. Jaroslav Hrabec, Bc. Hana Patková, Věra Pochylá
- 2) Zprávu revizní komise za rok 2020
- 3) Volbu předsednictva spolku ve složení: PhDr. Milada Frolcová, Mgr. Iveta Mátlová, PhDr. Blanka Rašticová, Ing. Jan Slezák, Ing. Ladislav Šupka, Ing. Hana Zemanová, Jitka Zpěvákova.
- 4) Volbu revizní komise spolku ve složení: Miloslava Janíková, Ing. Vojtěch Masařík, JUDr. František Smitík
- 5) Plán činnosti na rok 2021

Valná hromada neschvaluje:

- 1) Odpuštění placení členských příspěvků za rok 2021

Podle zápisu VH sestavil Ing. Ladislav Šupka

Po stopách Santiniho II

V neděli 25. července 2021 se konečně po dlouhé odmlce způsobené pandemií COVIDU-19, uskutečnil poznávací zájezd dle plánu Muzejního spolku. Tentokrát byli členové spolku pozváni do Žďáru nad Sázavou, a to rovnou na tři významné historické lokality tohoto města.

V první řadě to byl areál poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře, dále na prohlídku Dolního hřbitova a v neposlední řadě rozsáhlý areál zámku (prostory prelatury, opatské sály, prostory bývalé šlechtické akademie, dnes tzv. „freskové sály“, studniční kaple a galerie Kinských. Po celou dobu prohlídek a za slunného počasí se nám věnoval velmi fundovaný historik tamního muzea pan Mgr. Stanislav Mikule. Cílem naší první prohlídky byl

Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře

Patří mezi nejvýznamnější stavby barokní gotiky architekta – Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Jeho vrcholné dílo z počátku 18. století (1720–1722) bylo v roce 1994 zařazeno na Seznam světových kulturních a přírodních památek UNESCO. Kostel stojí na Zelené hoře nedaleko bývalého cisterciáckého kláštera Studnice Blahoslavené Panny Marie. Záměr na stavbu kostela pojal žďárský opat Václav Vejmluva. Smyslem stavby bylo oslavit Jana Nepomuckého jako patrona a světce. Kostel byl vybudován na vršku dříve zvaném Černý les nebo Strmá hora, až později vršek přejmenoval Václav Vejmluva na Zelenou horu. Kostel měl sloužit jako pohřební a do areálu měl být přenesen i hřbitov.

Ústřední kostel i ambit, který jej obklopuje, jsou jednotlivě projektovanou a budovanou stavbou. Spojuje barokní a gotické prvky, čímž odkazuje na dobu, v níž žil, působil a byl umučen Jan Nepomucký.

Konstrukce kostela je kruhovitá, přičemž se mnohonásobně opakuje číslo pět jako odkaz na pět hvězd J. Nepomuckého, které se objevily nad tělem mrtvého světce. Na Zelené hoře je to také číslo tři, které je poukazem na Boží Trojici. Hlavní oltář je na východní straně umístěn do vysoké arkády. Vrchol oltáře je bohatě zdobený.

Kolem kostela byl vybudovaný na půdoryse složeném z deseti úseků kružnic prstenec – ambit, který je doplněn pěti pětiúhelnými kaplemi a pěti branami.

Obnova národní kulturní památky zapsané na Seznam UNESCO probíhá od roku 2018 a zaměřuje se na obnovu interiéru a obnovu poutní louky. Práce by měly být hotové do konce r. 2021.

Dolní hřbitov

Tato nevelká, avšak zajímavá stavba je považována za jednu z prvních, které pro zdejší klášter a jeho opata Václava Vejmluvu realizoval Jan Blažej Santini-Aichel. Podoba Dolního hřbitova se v průběhu času měnila. Hřbitov byl postaven v r. 1709 v očekávané morové epidemii, která se nakonec Žďáru téměř vyhnula, pravděpodobně také zásluhou opata, který své panství připravoval na její následky, ale především se snažil, aby poddaní vůbec neonemocněli.

Původně byl vybudován na půdoryse rovnostranného trojúhelníka se třemi kaplemi, odkazující na Svatou Trojici. Tyto kaple jsou do prostoru hřbitova otevřeny vždy trojicí arkád a mají mansardové střechy. Jednotlivé kaple jsou propojeny oblou hřbitovní zdi. Uprostřed areálu je na trojbokém soklu umístěna socha Anděla posledního soudu.

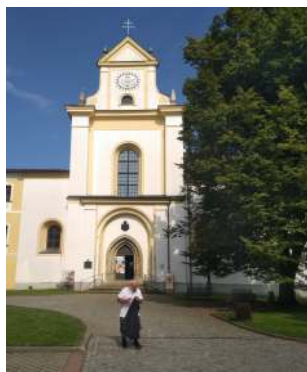
Pohřbívat se zde začalo až později, jelikož nevelký areál nebyl původně zamýšlen pro jednotlivé hroby a také se brzy zaplnil.

V současnosti se hřbitov k pohřbívání nepoužívá a postupně zde vzniká lapidárium, které má umožnit ochranu ohrožených soch z Vysočiny. Nachází se zde sochy sv. Vojtěcha, sv. Pavla, sv. Metoděje, sv. Benedikta, sv. Mikuláše, sv. Jana a sv. Cyrila.

Historie zámku a kláštera

Založení cisterciáckého kláštera Studnice Blahoslavené Panny Marie a osady Žďár inicioval otec sv. Zdislavy, Přibyslav z Křižanova, ale až jeho zeťové Boček ze Zbraslavi a Smil z Lichtenburka jeho úmysl uskutečnili v r. 1252. Nejdříve byl postaven kamenný kostel, poté se klášter stává majetkem Jiřího z Kunštátu. Následně padá klášter do osobního majetku olomouckého kardinála Františka z Ditrichštejna, který nechal obydli opata přebudovat na zámek, to se stalo v 17. století. Na počátku 18. století byl zámek přebudován architektem Janem Blažejem Santinim-Aichlem. Era proměn vyvrcholila vysvěcením kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře v r. 1722.

Posledním šlechtickým vlastníkem se v r.1930 stala chlumecká linie hrabat Kinských. Zámek leží těsně na moravské straně historické česko–moravské hranice a klášter tak plnil i poslání hraniční stanice.

Po úmorné a vyčerpávající prohlídce, kvalitního a odborného výkladu průvodce jsme všichni uvítali šálek kávy a oddech v zámecké kavárně. Trochu unaveni, ale nabytí novými poznatky z historie tohoto „koutu“ naší republiky jsme se šťastně vrátili domů. Díky všem, kdo se o tento poznávací zájezd zasloužil!

Mgr. Radomír Válek

Vrchnostenská zahrada hradu Pernštejn a zámek Rájec nad Svitavou

Poslední výletní akcí letošního programu Muzejního spolku (bohužel značně omezeného koronavirovou krizí) byla návštěva Vrchnostenské zahrady hradu Pernštejna a zámku Rájce nad Svitavou. Výlet se uskutečnil na závěr prázdnin – 28. srpna – tradičním odjezdem o půl osmé z autobusového nádraží č. 26.

Úvodem chci jen podotknout, že časový harmonogram byl dodržen nejen při odjezdu, ale i po celou dobu akce. Prostě, jsme ukázněný spolek dbalý pokynů naší paní vedoucí!

Počasi už s nádechem babího léta nám rovněž přálo, takže procházka Vrchnostenskou zahradou hradu Pernštejna byla velmi příjemná, zejména když byl naším průvodcem odborník nejpovolnější, a to pan doc. Ing. Přemysl Krejčířik, PhD, realizátor revitalizace Vrchnostenské zahrady nejen na Pernštejně, ale zároveň spolupracoval na projektech úprav zámeckých zahrad v Buchlovicích, Kroměříži, Lednici aj.

Okrasnou zahradu pod hradem Pernštejnem jako místo pro osobní příjemné potěšení začal budovat kolem roku 1720 baron František Stockhammer, který krátce předtím pernštejnské panství získal. Zároveň se zahradou, neodmyslitelnou součástí panského sídla, začal přetvářet i samotný hrad v pohodlné sídlo. Malebný výraz středověkého hradu však zachoval, provedl pouze úpravu interiérů. V oblasti budování zahrady byla zřejmě výsledkem jeho činnosti nejzápadnější část nynější zahrady, sbíhající pravidelně podle osy ze svahu dolů do původní potoční nivy, kde se kolem velkého bazénu rozvinula síť cest a záhonů s ovocnými stromy.

Pro další budování zahrady byla rozhodující osobnost barona Ignáce Schröffela z Mannsberku, který získal panství sňatkem. Ten rozšířil zahradu v tehdy moderním stylu tzv. anglo-čínských zahrad využívajících již přírodní prvky. V dobovém duchu tak vznikla „sentimentální“ zahrada spojující starší barokní prvky s novými, kde nechyběly obelisk, sochy, jezírka, turecké lázně, čínské paraplíčko, bazén, poustevna, čínský pavilonek, mostky přes potok a pro klid a pohodu duše introvertovy lavičky. Zahrada byla situována do svažitého terénu, měla bohatou síť cest a schodišť propojujících její jednotlivé části.

V dalších letech byla zahrada sice udržována, ale některé části zanikly, dokonce byly zasypany, pravděpodobně z důvodu nákladné údržby. Nynější náročná revitalizace úspěšně obnovila vzhled a stav zahrady z doby její největší slávy na počátku 19. století. Prostřednictvím moderní techniky (georadaru a sond) se podařilo zjistit, co bylo pod současným nánosem povrchu. Kromě toho k celkovému doplnění vnějšího vzhledu zahrady byly použity i veduty z 18. století znázorňující zahradu v době jejího rozkvětu. A co lze říci závěrem? „Krása vzniká kultivací,“ uzavřel svůj výklad náš průvodce.

Tato vysoce fundovaná a zároveň krásná prohlídka zahrady nám trvala téměř 2 hodiny a poté jsme se přesunuli do restaurace Hrádek v Ráječku, kde jsme poobědvali, odpočinuli si a následně pokračovali v programu směrem k zámku Rájec nad Svitavou, kde nás do své péče převzala rovněž vysoce fundovaná zámecká průvodkyně.

Dnešní podoba zámku má dlouhou historii. Pravděpodobně již ve 13., ale zejména 14. a 15. století mu předcházely tři tvrze. Pak následovaly gotické úpravy jedné z tvrzí a kolem roku 1570 příslušník rodu Drnovských, nových majitelů rájeckého panství, pan Bernard Drnovský z Drnovic nechal toto sídlo podstatně přestavět a rozšířit na renesanční zámek. V březnu 1763 koupil panství starohrabě Antonín Karel Salm-Reifferscheidt, který bezprostředně po uzavření kupní smlouvy přikročil k výstavbě současného zámku. Pro své nové reprezentační sídlo v Rájci si vybral moderní plány vídeňského architekta francouzského původu Isidora Canevaleho, který vytvořil projekt zámku v tzv. rokokovém klasicismu, v našem prostředí dost ojedinělém. Inspiraci nalezl v letních sídlech francouzské šlechty doby Ludvíka XVI. Salmové (povýšení do knížecího stavu císařem Leopoldem II.) byli majiteli zámku do roku 1945. Po roce 1989 vznesli potomci rodu restituční nárok, ale spor o dědictví nebyl dosud vyřešen.

Při prohlídce zámku jsme mohli obdivovat orientální a delfský porcelán, obrazy starých mistrů, množství rodinných portrétů v Sále předků a dobové kostýmy. Místnosti jsou zařízeny nábytkem v historizujícím stylu, dále nábytkem ve stylu holandského baroka a zastoupeny jsou i honosné výrobky versailleského nábytkáře epochy Ludvíka XIV. Nelze také opomenout rozsáhlou a cennou knihovnu, intarzované klenotnice, broušené křišťálové manýristické nádoby a jiné významné osobní věci posledních majitelů, které stačil ukrýt bývalý komorník a později první kastelán pan Jirušek. Díky němu se může zámek honosit tolika uměleckými předměty.

Těsně před pátou odpolední naše prohlídka skončila a my, plni zážitků z krásy kolem nás, nasedli do autobusu, odevzdali audiovizuální sluchátka, umožňující nám poslech výkladu průvodců i na větší vzdálenost, se vrátili v pohodě domů.

PhDr. Eva Domincová

Expedice Plasy

Při kterémžsi taktickém cvičení, které jsem v r. 1965 absolvoval jako velitel čtyř 2. baterie 1. oddílu plzeňského dělostřeleckého pluku, projížděla naše kolona od Ostrova u Stříbra. Neočekávaně se mezi stromy vynořila jako neskutečně nádherná kulisa silueta kostela Nanebevzetí P. Marie kláštera v Kladrubech. Dodnes mám tento moment před očima. Tehdy začal můj cílený zájem o dílo Jana Blažeje Santiniho-Aichla. Stal se z toho společný zájem s mou manželkou, který postupně uspokojujeme, a tak jsme se vypravili do další oblasti ještě neprozkoumané.

Ve dnech 15. až 19. června 2021 jsme podnikli výlet na Plzeňsko, konkrétně do Plas a okolí. K tomu použit osobní automobil zn. Peugeot 2008, r. výroby 2018, 422 km lze při současném provozu na dálnici zdolat za půl dne. Počasí bylo příjemné, v dalších dnech s odpolední teplotou kolem 30°C.

Výchozím bodem naší hvězdicovité jízdy byl penzion Pivovarský dvůr na dohled od kláštera. S dobrým svědomím nemohu tento pozoruhodný slepenec hotelu, restaurace, rytířského sídla, pálence a zoologické zahrady doporučit, ale na pár nocí to jde. Poté co jsme vyhandlovali pokojík v podstřeší za levnější v přízemí, vyrazili jsme na první seznámení s areálem kláštera. Je rozlehlý, ve své omšelosti impozantní, krásný. Leží na úpatí Plaské pahorkatiny obtékán řekou Střelou, která zde vytváří menší nivu. Zkrátka poloha typická pro cisterciácké kláštery.

Klášter byl založen v r. 1144 Vladislavem II a osídlen řeholníky z bavorského Langheimu. Až do konce 14. stol. klášter prosperoval, rozmnožoval majetek, vybudoval svůj konvent, rozšiřoval své hospodářství. Přítrž tomu učinili nám všem milí husité a po nich i Zikmund Lucemburský, který se zmocnil většiny majetku. Po dlouhé desítky let pak je klášter v útlumu, v r. 1608 zde byli jen 2 řeholníci, majetek zastaven, rozprodán. Rudolf II. se snažil pomoci, ale záhy byl klášter vypleněn při Stavovském povstání – mimo jiné proto, že poskytl pomoc Jaroslavu Bořitovi z Martinic při jeho útěku po defenestraci. Po bitvě na Bílé hoře rozhodl císař Ferdinand II. navrátit klášteru majetek, takže ten mohl začít s obnovou a stavbou raně barokního konventu na gotických základech.

Po skončení třicetileté války začal hospodářský rozvoj, kolem r. 1660 za opata Tenglera byla obnovena klášterní bazilika, byla sice o polovinu kratší než původní, ale je prvním projevem baroka v západních Čechách.

Následující období je vrcholem výstavby kláštera a je spojeno se jmény opatů Ondřeje Trojera (1681–1699) a Evžena Tytla (1699–1738).

První z nich spolupracoval s francouzským architektem Jeanem Baptistem Matheyem, který na dvoupatrové gotické kapli sv. Václava a Maří Magdaleny vystavěl hodinovou věž a přistavil dvě křídla třípatrových sýpek. Vybudoval novou prelaturu a u ní hospodářský dvůr. Mimo klášter pak přestavěl do baroka hřbitovní kostel sv. Václava. Všech svých realizací se Mathey nedožil, a tak pro pokračování velkolepých přestaveb přijal Evžen Tytl do služeb Jana Blažeje Santiniho-Aichla.

Jako první dílo, zřejmě na ověření schopností, vybudoval v Mladoticích kapli Jména P. Marie (1708–1710). Pak následovala největší stavba – nový konvent v Plasích. Vybudován na původním místě, ale mnohem větší a zejména pozoruhodný svým založením. Mohutná čtvercová dvoupatrová budova s vnitřním dvorem leží na dubovém roštu, který je v bažinatém podloží ukotven na 5 100 dubových pilot. Santini zde nepokračoval ve svém stylu barokní gotiky, konvenční pojetí je však vyšperkováno charakteristickými prvky.

Všechna nároží jsou oblá – jsou v nich oktogonální místnosti zajímavě sklenuté, klenební pole v křížové chodbě jsou rovněž charakteristicky santiniovská. Schodiště – celkem 4, jsou samonosná, dvě z nich jsou eliptického půdorysu. K jihozápadnímu nároží je přistavěno kratší křídlo, v němž bývala klášterní nemocnice, lékárna a rovněž záchody, umístěné nad tzv. Královskou štolou. Ta je součástí systému, který udržuje zvodnění dřevěné nosné soustavy. Voda je přiváděna z náhonu od jezu, který je na Střele vybudován severně od kláštera. Na náhonu byl mlýn, pila, vodní čerpadlo, lisovna oleje.

Celá stavba, kterou po smrti J.B.Aichla převzal Kylián Ignác Dientzenhofer, nebyla dokončena, neboť dekretem Josefa II. byl klášter v r. 1785 zrušen. Po období marných snah o obnovu kláštera – neuspěli ani cisterciáci ani trapisté, stalo se plaské panství od roku 1827 majetkem císařského kancléře Klementa Metternicha. Ten si zde zřídil svou rezidenci, přebudovav klášterní prelaturu na zámek.

Mimo přízemí a 1. patra konventu jsme nemohli nic navštívit. Sýpka je uzavřena a na zámku – prelaturě probíhají rozsáhlé opravy, Santiniho polygonální pavilon jsme zahlédli přes zídku pod modrou folií. Vodní systém pod konventem je možno v organizované skupině prohlédnout.

Klášterní bazilika s krásně obnovenou fasádou je také nepřístupná, ale radost nám udělalo, že jsme jako jedni z prvních zhlédli obnovu objeveného románského portálu. Nahlédli jsme i na hřbitovní kostel, rovněž v lešení, který je metternichovskou hrobkou. Kancléř Klemens Metternich nechal barokní kostel přestavět v klasicistním slohu a s velkou částí rodiny zde odpočívá.

I přes návštěvnická omezení jsme byli okouzleni atmosférou celého areálu. Mimo provozovaného knížecího pivovárku je zde mohutná stavba pivovaru, který vznikl několikerou modernizací Metternichovského pivovaru a fungoval až do poloviny 60. let min. století. V něm je nyní péčí Národního technického muzea umístěno Centrum stavitelského dědictví. Pro toho, kdo nemá zájem o sakrální památky už jen toto muzeum stojí za návštěvu Plas.

Necelých 13 km severovýchodně od Plas leží další památka na Santiniho působení v této oblasti. Pozoruhodná je mj. tím, že byla dostavěna teprve v loňském roce. Po 250 letech byl péčí Plzeňského kraje a EU vybudován podle Santiniho projektu východní ambit kostela Zvěstování P. Marie a probošství v Mariánské Týnici. Tuto monumentální stavbu vedl Santini současně se stavbami v Plasích.

Při kostele zmiňovaném už v r. 1250 zřídil opat Trojer probošství jako rezidenci pro řeholníky, určené ke službě pro stále početnější poutníky. Jeho nástupce Evžen Tyttl se rozhodl pro přestavbu a v r. 1711 byl položen základní kámen podle projektu Jana Santiniho.

Na patrovou budovu probošství se dvěma věžemi navazuje kostel. Pro nás, kteří jsme vloni navštívili Křtiny, je půdorys kostela ve tvaru řeckého kříže s přiléhajícími ambity povědomý.

Na rozdíl od Křtin se zde nevyskytují gotizující prvky a ambity jsou čtvercového půdorysu s rohovými kaplemi. Monumentální je výška kupole – do lucerny přes 60 m. Světlemu interiéru dominuje iluzivní malovaný oltář sahající až do klenby presbytáře.

I když byl kostel vysvěcen v r. 1762 po 40 letech od zahájení stavby, další práce na probošství a další výzdobě pokračovaly prakticky až do zrušení kláštera v r. 1785. Náboženský fond, který pak církevní majetky spravoval, nejevil zájem o údržbu. Ani Metternichům, jako majitelům plaského panství, se asi Týnice pro jejich komerční záměry nehodila. Chátrání došlo tak daleko, že se v r. 1920 zřítila kupole a část dalších kleneb. Naštěstí zde působila Jednota pro záchranu Mariánské Týnice, takže první kroky byly učiněny již za první republiky. Zejména však umístění muzea do probošství v r. 1952 bylo prospěšné pro další záchranu, jež započala intenzivně v r. 1993 a stavebně byla ukončena letos. Mnohé ještě v interiéru čeká na obnovu a doplnění.

Jak bylo řečeno, v budově probošství je dnes Muzeum a galerie severního Plzeňska a expozice Baroka a jeho svět, věnovaná dílu J. B. Santiniho.

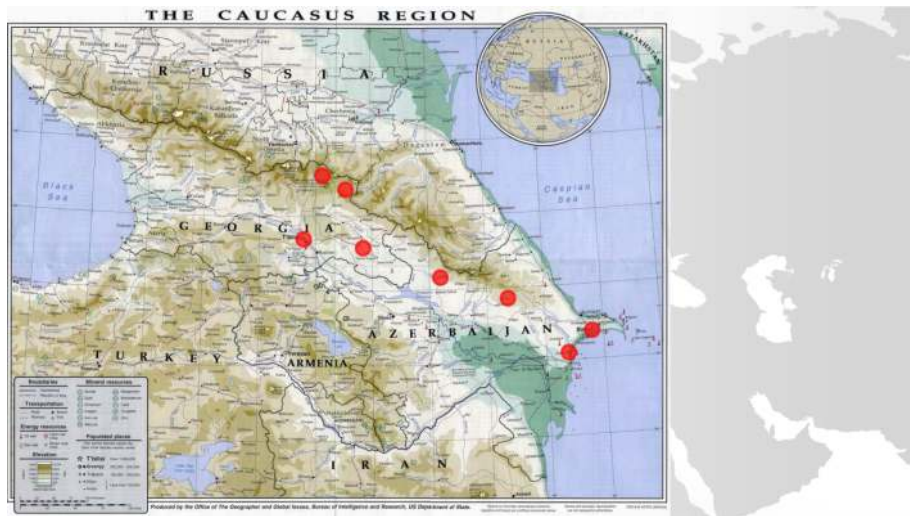
Svým umístěním a zakomponováním do krajiny je, podle mého, tato památka účinkem na návštěvníka srovnatelná se Zelenou horou ve Žďáře.

O našich dalších eskapádách v rámci expedice Plasy třeba někdy příště.

Ing. Ladislav Šupka

Ázerbájdžán a Gruzie

Koncem října členům našeho Muzejního spolku přednesl Mgr. Tomáš Chrástek své zážitky z cesty po Ázerbájdžánu a Gruzii, které byly bohatě doplněny fotografiemi. Pro mě zápečníka krajiny velmi exotické.

Výlet zahájila jejich výprava v Baku, hlavním městě Ázerbájdžánu. Město samozřejmě reprezentativní, neboť kde je ropa, jsou i peníze, tudíž je možno oslovit zahraniční architektky.

Městu dominují tzv. Plamenné věže, tři monumentální mrakodrapy sklo a ocel, krásné ve dne a okouzující v noci, nápaditým nasvětlením opravdu připomínajícím hořící plameny.

Ve městě je ještě mnoho zajímavých staveb, ale zašli-li naši výletníci mimo centrum, objevili docela obyčejné i trochu ošuntělé uličky. Samozřejmě je ve městě i spousta historických památek, paláců, mešit, a i staveb připomínajících bývalou sovětskou éru.

Z historických památek jmenujme aspoň tzv. Panenskou věž, ke které se váže dojemná historka o nešťastné panovnickově dceři, která skončila sebevraždou (tedy ta dcera). Původně stála tato věž přímo na břehu Kaspického moře, dnes ji od moře odděluje silnice. Nebudu zdržovat tím, co všichni slyšeli, výprava pokračovala dál, přes další města, jejichž jména jsem úspěšně zapoměla, pokračovali naši cestovatelé do Gruzie. V hlavním městě Tbilisi, které je směsí starých křesťanských památek stojících bok po boku s nejmodernějšími stavbami, najdeme i nepořádek, polorozpadlé domy s typickými zasklenými arkýři vedle širokých zelených bulvárů. Město je obklopeno horami.

Ze svahu nad ruinami pevnosti Narikala shlíží na město monumentální socha Matky Gruzie, která má v jedné ruce hrozny pro příchozí v dobrém a v druhé meč proti případným nepřítelům.

Stojí zde moderní katedrála Nejsvětější Trojice – 2. nejvyšší pravoslavná stavba na světě. Kromě této významné stavby zde stojí ještě celá řada dalších pravoslavných chrámů, ale též velmi moderní autobusová koncertní hala a úžasný Most míru – nový symbol Gruzie. Jako zajímavost současné doby lze uvést skutečnost, že Leninův pomník nahradila socha sv. Jiří, který je považován za patrona Gruzie. A to nepíšu o množství muzeí.

Dále už pokračovala výprava po přírodě úžasného Kavkazu. Laskavý čtenář promine, že si nepamatuji jména všech jejích zastávek. Až mě mrzelo, že pan magistr promítal fotky tak rychle. Pro odchovance Chřibů nebo nanejvýš Tater působí Kavkaz jako zjevení. A jako zjevení působil určitě i na naše cestovatele, když několikrát v situaci, kdy nemohli přejít nebo obejít vodnatou řeku, se zjevil místní člověk s koněm a přes řeku je přebrodlil.

Naši cestovatelé samozřejmě nemohli vynechat proslulé Svanetijské věže, starší více než tisíc let, nedobytné pevnosti na gruzínsko-ruské hranici, do nichž se v případě nebezpečí evakuovaly celé vesnice a přežily tam i několik měsíců. V dolní části věže byly zásoby jídla a vody, v horních poschodích lidé žili. Tyto pevnosti přežily nájezdy Mongolů i Peršanů, vylámali si na nich zuby i osmanští nájezdníci. Dnes na ně lákají turisty. Některé z věží jsou již upraveny na penziony a restaurace, jsou zde už lepší silnice, dokonce i letiště. Ve Svanetii stojí i nejvyšší hora Gruzie, Šchava, vysoká 5 200 metrů a řeky, které spěchají k Černému moři, jsou údajně zlatonosné.

Určitě měli cestovatelé zážitků daleko víc, než se vejde do jedné přednášky. Po úžasných horách se na zpáteční cestě znovu v Ázerbájdžánu vypravili ještě do oblasti Qobustan s významnými archeologickými nálezy a výskytem bahenních sopek – věčně bublajících a chrlících bahno, sopečné plyny, oheň a také věčně nikdy nehasnoucí ohně poskakující po písku jako čiperní rarášci nebo rarachové.

Celá expedice musela být velmi zajímavá pro cestovatele a přednáška o zážitcích poutává pro nás posluchače.

Mgr. Aranka Šupková

Angelus pacis Jan Amos Komenský a lidé v jeho životě

Začátkem listopadu 2021 se rozbíhala další vlna, v pořadí čtvrtá, koronavirové epidemie, a tak jsme měli v předsednictvu spolku docela obavy, zda se podaří přednášku vůbec uskutečnit. Vždyť byla plánována již o rok dříve k 350. výročí úmrtí osobnosti, již zná celý svět, avšak přísná hygienicko-epidemiologická opatření či vlastně lockdown tomu zabránily. Letos nám byl osud příznivě nakloněn, a tak de facto v mezdobí významných výročí Jana Amose (v roce 2022 si všichni připomeneme 430. výročí jeho narození), ve čtvrtek 4. listopadu se zájemci nejen z řad členů našeho spolku sešli v přednáškovém sále muzea, aby si vyslechli přednášku PhDr. Miroslavy Polákové, Ph.D. Každý, kdo ji, byť jen trochu zná, se těšil na její barvitě vyprávění a neutuchající entuziasmus, s nímž se danému tématu věnovala. A rozhodně nebyl zklamán!

Je těžké vystihnout obsah setkání s Janem Amosem a lidmi v jeho životě v podání paní doktorky. Podala plastický obraz člověka, jehož představila nejen tradičně jako učitele národů, ale hned v úvodu vysvětlila, že filozofické a lidské postoje Jana Amose ho předurčily k pojmenování angelus pacis – anděl míru. Na počátku svého živého vyprávění se samozřejmě věnovala otázce identifikace místa narození a jednoznačně vysvětlila, proč je jím právě Uherský Brod (jako jeden z argumentů citovala vyjádření syna Daniela, který po smrti svého otce uvedl, že se narodil v Brodě).

Těžiště přednášky bylo zaměřeno na osobnosti a osoby, s nimiž byl život Jana Amose spjat. Představeni byli nejbližší členové rodiny, manželky Magdalena Vizovská, Marie Dorota Cyrillová i Jana Gajusová, stejně tak děti a také například Kristýna Poniatowská, jejíž vidění (mimo jiné předpověděla smrt Valdštejna) nechal zaznamenat. Opomenut nebyl ani Daniel Arnošt Figulus (Jablonský), vnuk Jana Amose, který stál u zrodu berlínské akademie věd (Pruská královská akademie nauk).

Opomenuti nebyli učitelé, se kterými se Jan Amos setkal během svých studií, stejně tak jeho spolužáci a blízcí přátelé, mezi nimi dominuje Mikuláš Drabík, ale také mecenáši a podporovatelé. Je nad rámec tohoto textu vyjmenovat všechny, které paní doktorka ve své přednášce vzpomněla. Na podkladě životních osudů Jana Amose vytvořila bohatou mozaiku postav, které se tím či oním způsobem zapsaly do jeho života ve všech místech, ve kterých pobýval. Neopomenula připomenout také významné vědce a umělce té doby, s nimiž Jan Amos spolupracoval či měl příležitost k setkání – za všechny vzpomeňme například grafika Václava Hollara, s nímž se potkal během svého pobytu v Anglii v roce 1641 či filozofa, matematika a fyzika René Descartese, stejně jako politiky, kteří se o dílo Jana Amose zajímali a měli zájem využít jeho znalosti (např. kardinál Richelieu, který ho zval k reformování školství ve Francii, stejně jako kancléř Axel Oxenstierna ve Švédsku). Když už jsem vzpomněla Švédsko, paní doktorka neopomenula zdůraznit, že budoucí švédská královna Kristina se ještě jako princezna učila jazykům dle Komenského Brány jazyků...).

Před očima posluchačů defilovaly portréty lidí, kteří náleželi k životu Jana Amose, a slovní doprovod paní doktorky byl doslova nepřebornou škálou informací a zajímavostí. A tak se není co divit, že i po dvou hodinách poutavého výkladu se posluchačům nechtělo domů a využili možnost položit paní doktorce řadu otázek. Netřeba zdůrazňovat, že je všechny ochotně zodpověděla a na závěr byla odměněna dlouhotrvajícím potleskem.

PhDr. Blanka Rašticová

Komenský a já

Narodila jsem se a doposud žiji v Uherském Brodě. Coby dítě jsem bydlela na tzv. Dolním náměstí, kde pouhých 100 metrů od našich oken byla na domě za kostelem umístěna pamětní deska hlásající, že v těchto místech stával dům, kde mladý Jan Komenský do roku 1604 žil se svými rodiči, Martinem a Annou. Po základní škole jsem nastoupila na gymnázium a po čtyři léta jsem každodenně procházela po schodišti, vedle něhož byla ve výklenku umístěna prst' z hrobu Jana Amose Komenského, přivezená z Naardenu, neboť budova školy byla postavena v místech, kde stával sborový dům, škola a hřbitov Jednoty bratrské, na němž byly uloženy ostatky Janových rodičů i sester.

Jelikož jsem byla vychovávána zejména svým dědečkem k účt' k národním dějinám, k legiím, k Masarykovi, v byt' nám visel portrét a v knihovně byl vedle Palackého dějin i Labyrint světa a ráj srdce, věděla jsem již coby studentka střední školy, že se moje kroky budou ubírat k uchovávání paměti zejména naší národní historie. Také jsem si uvědomovala, jak nesmírně důležité je nejenom vzdělání, ale také způsob jak potřebné znalosti předávat dále. A tak bylo rozhodnuto. Filozofická fakulta, čeština – dějepis, pedagogický směr. Věnovala jsem se především regionální historii z doby 2. světové války, neboť ještě žilo v 70. letech 20. století mnoho pamětníků, přímých účastníků odboje či jejich nejbližších příbuzných, věděla jsem, že zejména sbíráním orální historie bude moje práce užitečná. Avšak přitom všem jsem současně četla a sbírala knihy Komenského a studie o jeho díle. Snažila jsem se pochopit jeho Pansofii, vycházející ze symbiózy vzdělanosti a všenápravy lidstva. Neboť co může být důležitějšího nežli morálka, vycházející od vzájemného soužití v rodině až po celosvětové dění.

Komenský tak zůstal mým celoživotním průvodcem a já dodnes vím, že není na světě užitečnějšího povolání, které by mohlo v tom nejkrásnějším slova smyslu ovlivňovat u dětí touhu po věděni, ale také upevňovalo schopnost rozlišovat hodnoty, jakými jsou dobro a zlo, formovalo úctu k rodičům, ostatním lidem a k zemi, ve které žijí, ale i k celému světu. Dobrý učitel musí být schopen vložit do svého povolání vlastní morální postoje a touhu vzdělávat, aby svět kolem něho byl krásný, aby jeho žáci byli šťastní, že na tomto světě žijí, a měli v sobě předsevzetí, že se sami chtějí podílet svojí morálkou a vzdělaností na co nejlepší budoucnosti lidstva. A proto vedle vědecké práce již 40 let učím.

Poznámka redakce:

Při přípravě textů dalšího čísla Spolkového zpravodaje nás napadlo požádat nadšenou propagátorku života a díla J. A. Komenského, historičku, pedagožku a také členku našeho spolku o krátké vyjádření jejího vztahu k Janu Amosovi. Paní doktorka nelenila a naší prosbě obratem vyhověla.

**Slovácké
muzeum
v Uherském
Hradišti**

Vydal Muzejní spolek v Uherském Hradišti

Texty: Eva Domineová, Miroslava Poláková, Blanka Rašticová,
Aranka Šupková, Ladislav Šupka, Radomír Válek
Fotografie: Tomáš Heřmánek, Antonín Hubený, Tomáš Chrástek,
František Smiščík, Ladislav Šupka, Wikipedia
Grafická úprava: Michal Malina